

ORAVSKÉ
MUZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MUZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MUZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MUZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MUZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MUZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MUZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MUZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MUZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MUZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MUZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MUZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

JOH. AMOS COMENII
ORBIS SENSUALIUM PICTUS
QUADRILINGUIS.

Hoc est:
Omnium fundamentalium, in mundo rerum, & in vitá
actionum,

Pictura & Nomenclatura
LATINA, GERMANICA, HUNGARICA, & BOHEMICA.
Cum Titulorum juxta atq; Vocabulorum indice.

Die sichtbare Welt
in Vier Sprachen.

Das ist:
Aller vornehmsten Welt-Dinge/ und Lebens-
Verrichtungen/
Vorbildung/ und/ Lateinische/ Deutsche/ Ungarische und Böhmische
Benennung.
Sampt einen Titel- und Wörter-Register.

A' Láthato Világ
négyféle nyelven.

az az:
Minden derekassab ez világon lévő dolgoknak és ez életben való cse-
lekedeteknek
le-ábrázolása
és Deák, Német, Magyar és Tót, meg-nevezése, a' fellyül való íráfoknak
és szóknak laystromával.

Swęc Wyditedlny.

Odmalowaný/ a wiewceralem gazyku předstaweny.
t. g. Wšech negobswlaffinegššich Swęta-węcy/ a štukům-žiwote
odmalowaný/ a gazykem Latinským/ Němectým/ Vherštým
y Šlowenským/ gmenowaný/ s piidaným Šlow y Titulům
Registrem.

LEUTSCHOVIAE, Typis SAMUELIS BREWER. Anno 1685.

ATVEMEŠKO
GSAPLOVINS
KONVIZIŠKO

02

Moyf. I. könyv. 2. Rész. 19. 20. 7.

Es vivé az Ur ISTEN az Adámhoz a földön lévő minden állatokat, és az ég alatt repeső minden madarakat, hogy látná, minémű névvel nevezné azokat. Es ada az Adám minden állatoknak, és az égi madaraknak, és minden mezői vadaknak, tulaydon nevetet.

Elöl-járo Beszéd.

Aztudatlanság ellen való orvosság a' tudomány, melyet az oskolákban kell ez elmékbe beléönteni: de illy formán, hogy az, igaz, tökéletes, világos és derék tudomány legyen. Igaz fog az lenni, hogyha sem nem tanétnak, sem nem tanulnak egyebet annál, a' mi ezen életre hasznos; hogy valaha ne légyen valakinek oka ekképpen, panaszolkodni: a' mit szükségesképpen tudunk kellene, azt nem tudgyuk, mivel azt, a' mi szükséges, meg nem tanultuk. Tökéletes fog az lenni: hogy ha el-készéttetik az elme a' bölcseségre, a' nyelv az ékeffen szollásra, és a' kezek ez világi életre tartozando dolgoknak főrény véghez-vitelire: ez léfzen ennek az életnek ama' foja és java, tudni illik, okoskodni, (bölcselkedni,) cselekedni és szólni. Világos fog az lenni, és ez által állandó és derék-is, hogyha semmi dolog, a' melyet tanétnak és tanulnak, nem léfzen homályos avagy ószve egyeledet és zurza-varos; hanem inkább nyilván való, egymástul meg-választott, és rendessen el-ószta, valamint a' kezünk ujjai. Ennek a' dolognak ez az ő fundamentoma, hogy az mi érzékenséginkkel meg-fogható dolgok az érzékenségeknek igazán elcikkben adattassanak, hogy az ember meg-érthesse azokat. Azt mondom, és főn szóval ismét azt mondom, hogy ez az utólsó dolog minden egyéb dolgoknak fundamentoma: mivel sem okossan valamit véghez nem vihetünk, sem nem-is szólhatunk okossan, hogyha azokat a' dolgokat, melyeket véghez kell vinni, és a' mellyekről szót kell tenni, előbb igazán mind meg nem értyük. Nincsen pedig semmi-is az értelemben, hogyha azelőtt nem vólt az érzékenségekben. Hogyha azért az érzékensé-

gek, a' dolgok között való külömbfégeknak igaz meg-értésiben, szorgalmatossan gyakoroltatnak. az szintén annyit térszen, mintha valaki az egész bölcseségnek, és az egész bölcs ékeffen szollásnak, és minden okos erre az életre tartozando cselekedeteknek fundamentomát, fel-vetné. Az melly dolgot mivel közönségesen el-henyéllik az oskolákban, és olyakat hagynak a' tanítványoknak meg-tanulni, a' mellyeket sem nem-is értene, sem igazán az érzenkéseknek le nem ábrázoltattanak avagy eleikbe nem adattattanak, azértz következik belőle, hogy mind a' tanítás, mind a' tanulás nehezen effik, mind penig kevés hasznot is hoz magával.

Imé azért egy új és oskolákat segéző eszköz! Minden ez világon lévő leg-derekasabb dolgoknak, és ebben ez életben való cselekedeteknek le-ábrázolása és nevéken való meg-nevezése! Mellyen hogy ne nehezteltyetek által menni tanítványitokkal, ti jámbor Mesterek, imé azért kevés szókkal meg-mondom micsoda hasznot kellesték néktek abbul várnotok.

Kicsiny könyvecske ez a' mint látjátok: mind-azon-által az egész világnak és az egész nyelvnek rövid summába foglalása, rakva képekkel, neveknek elől-számaltatásával, és a' dolgoknak meg-iratásával.

I. A' képek minden látható dolgoknak (mellyekre az láthatatlanok is néminémüképpen vitettnék) az egész világban, le-ábrázolási, és ugyan szintén azon rendel, a' minémüvel az nyelvnek ajtajában meg-iratattanak; és olly tellyeffen, hogy semmi szükféges és derekas dolog abbul ki nem hagyattatott.

II. A' meg-nevezések, a' minden képek felébe helyheztetett fellyül való íráások avagy titulások, mellyek az egész dolgot közönséges névvel ki-mondgyák s' jelentik.

III. A' meg-iratások, a' képnek részenként s' oly fajtát nevekkel való meg-magyarázási avagy meg-fejtési, hogy az a' számjedző bötü, a' melly a' képnek minden része és annak neve mellé vagon téve,

téve, mindenkor meg-mutattya miként szolgállyon egyik a'
másikra.

Ezen ilyen formán ki-szerzött könyvecske, ugy reménlem
hogy használni fog: előszer az *elméknek édesgetésekre*, hogy az
Oskola dolgát ne vették kinnak lenni, hanem gyönyörűségnek.
Mert az nyilván való dolog, hogy a' gyermekek (csak nem
csecsemősegtől fogva) a' képekben gyönyörködnek, szemeket-is
ilyen látni való dolgokkal örömeft legeltetik. A' ki pedig azt
végbe vizsgálja, hogy a' bölcseségnek kertecskéiből ki-vesztessenek az
ijezgető dolgok, az nagy munkát vitt véghez.

Másodszor használni fog ezen könyvecske az *figyelmezésnek fel-
serkentésére*, a' dolgokhoz való kötelezetésére és *napról-napra való meg-
előltetésére*: ez is pedig nagy dolog.

Mert az érzékenységek (a' gyenge gyermekeknek leg-főjeb
vezérlői, ugymint az kiknél az elme az tetetlen dolgoknak meg-
ismérésére magát fel-nem emelheti) mindenkor az ellenek vette-
tett dolgokat, mellyekkel ő nekik közök vagyon, keresik, azok
jelen nem lévén meg kezdnek tompulni, és magokat el-unván ide
s' amoda fordulnak és széllyel csavarognak; előttök lévén pedig
azon-tzéllyok, meg-vidámulnak, meg-elevenednek, és örömeft
engedik, míg a' dolgot elégendőképpen meg nem értették, ahöz
kötelezni magokat. Ez a' *könyvecske* azért, az elméknek (kivált-
képpen a' szeleseknek) fogságba vetésekre és a' főjeb tudomá-
nyokra való el-készítésére, jó segétséggel lehet.

Abbul az harmadik hasznó-is fog-következni, hogy az ide
édesgettetett és figyelmezés által erre vőtt gyermekek jádzadozva
és tréfálodva meg-tanullyák ez világon lévő leg-főjeb dolgokat.
Egy szóval mondván: a' *nyelveknek tornászának és asszának gyö-
nyörűtegessebb tanétására* fog ez a' könyv használni, a' mi vegre
leg-inkább-is rendeltetett.

Hogyha pedig valakinek kedve volna aztot a' maga nyelvén ki-
szerzenni, azon fellyül három-féle hasznó-igér.

I. *Okos mesterséget fog mutatni, hogy könnyebben meg-tanulhassák az olvasást, hogy nem mint eddig:* kiváltképpen mivel egy képek által jelentő Abécé vagyon az elein hozzá foglalva, tudni illik minden bötüknek jedzési, annak az állatnak, a' mellynek szózatját az a' betű követi, melléje iratott képével együtt. Mert meg-tekintvén az Abécés gyermek az állatnak képét, könnyen észébe fog neki jutni, miként kellesek mindenik bötüt ki-mondani, míg az elmékedéshez való szokás mindent készen észébe jutasson neki. Mikor ezután valami *bötűszedő táblát vagy könyvecskét* (a' minéműt ezen könyv mellé foglalni nem láttuk szüksegesnek lenni) jól fogja forgatni, és szemlélni, akkor osztán előb mehet a' képeknek és fellyül való irásoknak szemlélésekre. Az hol ismét az le-irt dolognak meg-tekintése, annak az ő nevét észébe jutatni, és inteni fogja miként kellesek annak a' képnek fellyül való irását olvasni. Mikor azért illy formán az egész, könyven általment, az olvasást igen-is megtanulhattya: és ugyan, a' mellyet jól meg kell tartani, *amaz elméket esigázo, közönséges, sokáig tartó és unalmas bötű szedegetés avagy sillabikálás nélkül*, mellyet illyetén formán éppenféggel el-kerülhetni. Mert ezen könyvecskének gyakorta való által olvasása, a' dolgoknak elegendő és a' képek alá tétetett meg-iratási és meg-magyarázási által, fő-olvasóvá teheti az embert.

II. Használni-is fog ezen könyvecske *ha az Magyar Oskolában Magyarul élnek véle, hogy, az egész nyelvet fundamentombul meg-tanulhassák:* mivel az meg-mondot meg-iratások által az egész nyelvnek szavait, és a' szollásnak mindennémű modjait, az ő tulajdon helyeken rendessen fel-találhatni. Az-is meg-lehetne, hogy a' végén egy *Magyar Grammaticát*, avagy az igazán szollásról és irásról való tanuságot tennének hozzá, a' melly a' meg-értett beszédet az ő részeire fel osztanná, minden egyes szóknak változásokat meg-mutatná, az őszveszörköztetteket pedig bizonyos regulákra vinné.

III. Innénd más haszon-is származik, *hogy ugyan azon Magyar nyelvre*

nyelvre való fordítás, szolgáljon a' Deák nyelvnek hamaréb és gyönyörű-
 ségeffeb meg tanulására: A' mint ebben a' ki szerzőtt könyvecské-
 ben meg-láthatni, mivel az egész könyvecske ugy vagyon for-
 dítva, hogy csak nem mindenütt, egy szó a' másokra, egy rend
 a' másokra, ellenben szolgál; és még is ugyan csak azon egy köny-
 vecske, de négy nyelven, valamint egy ember a' kin négy féle
 ruházat vagyon. Hozzá-is tehetnének a' végén, a' nyelvnek tulaj-
 donsága felől való neminémű intéseket, de csak annyiban, a' men-
 nyiben a' Deák nyelvnek folyása el-távozik és külömböz a' Ma-
 gyar nyelvnek folyásátul. Mert az hol nem külömböz, ott nem
 szükség semmit inteni.

Továbbá, mivel annak a' mit leg először a' tanulóknak hagynak
 meg-tanulni, kevésnek és egyfelének kell lenni: annakokáért ezen köny-
 vecskét, a' melly az aprodokat a' képeknek meg-szemlélésevel ta-
 néttya, csupa kezdetekkel raktuk-meg, tudni illik a' leg dere-
 kassab dolgokkal, és leg derekassab szókkal, mint egy funda-
 mentomokkal, mellyeken az egész világ, az nyelv, és dolgokru-
 való tudományunk fundáltatott. Hogyha valaki a' dolgoknak
 tellyesebb meg-irattatásokat és a' nyelvnek büveb meg-ismérését
 és az elmének fényesebb világját ohajtaná és keresné (a' mint
 hogy kell-is keresni) másfut meg-találhatni azokat, az hová ezen,
 a' tudományokat rendessen és látható képpen öszve foglaló köny-
 vecske könnyen eligazithat.

Ezen könyvecskének gyönyörű hasznáruul azt-is kell bé-hoz-
 nom.

I. Adják azt a' gyermekek kezébe, hogy, a' gyönyörköd-
 tésék magokat a' képeknek meg szemlélésevel, és azokkal való
 meg-efmérkedéssel, még othon-is, minek-előtte oskolába kül-
 dettetnek.

II. Azután meg-kérdezhetni tőlök, kiváltképpen, mikor immár
 oskolába járnak, mi légyen ez s' amaz, s' minek mondják: hogy
 semmit

femmit ne lássanak, a' mit meg nem tudnának nevezni, és semmit ne nevezzenek, a' mit meg nem tudnának mutatni.

III. Azon meg-nevezet dolgokat pedig, nem csak a' képekben, hanem magokban-is meg kell nekik mutatni; ugymint a' testnek tagjait, a' ruházatot, könyveket, a' házat és a' házi eszközöket, e' eff.

IV. Engedgyék-meg nekik azt-is, hogy a' magok kezével utánna le-irhassák a' képeket, ha vagyon arra való kedvek; sőt ha nem volna-is, szerezni kell nekik: először, hogy a' dolgokra reá figyelmezzni és azokról elmélkedni szokjanak; azután hogy ezekben vegyék a' résznek egymás között való egyenlőségeket és illendőségeket; végtére azért-is, hogy a' kezek gyakorlott és gyors legyen, az melly dolog sokat használ.

V. Hogyha némely dolgokat, mellyek felől itten emlekezet vagyon, szemek láttára meg nem mutathatni, felettéb hasznos volna, hogy azokat magokban-eleikbe adnák: tudni-illik a' festékeket, az izeket e' eff. mellyeket itten ténával le nem irhattanak. Azért méltán kívánhatnánk azt, hogy minden fő-hires iskolában a' ritka és a' háznál nem közönséges dolgokat készen tartanak, hogy valamennyiszer a' tanuló gyermeknek a' felől valami mondanak, egyszer s' mint meg-is mutathatnák neki.

Akkor lenne osztán ez illyen iskola a' látható világnak avagy érzékességünkkel meg-fogható dolgoknak tekintő hele, és az ollyatén főiskolákba való készület, az hol csupán elménkel meg-fogható dolgokat tanítanak. De elég ez erről: kezdjünk immár magához a' dologhoz.

Sirách. 25. 5.

Hogyha nem gyűjtesz ifjúkorodban mit fogsz találni vénségedben?

ORBIS

ORBIS

ORBITIS
SENSUALIUM

PICTUS.

Die sichtbare
Welt.

A Láthato Világ.

Lib Swēt Spatrūgich.

Ex Libris Joseph Blasi

Ex Libris Joseph Blasi Anno 1738
Febr. 19

Die Febr. 1738

Invitatio. Einleitung.
Meg-szóllítás. Prizwánij.

M. Veni, Puer!
Disce sapere.

P. Quid hoc est?
Sapere.

M. Omnia,
quæ necessaria sunt

rectè intelligere,
rectè agere,

rectè eloqui.

P. Quis me
hoc docebit?

M. Ego,
cum D E O.

P. Quomodo?

M. Ducam te,

per omnia:
ostendam tibi
omnia:
nominabo tibi
omnia.

L. Komni ber/ Knab!
lerne flug seyn.

S. Was ist das?
flug seyn.

L. Alles/
was nöthig ist/

recht verstehen/
recht thun/

recht ausreden.

S. Wer wird mich
das lehren?

L. Ich/
mit Gott.

S. Welcher Gestalt?

L. Ich will dich füh-
(ren)

durch alle Dinge;
ich will dir zeigen
alles:
ich wil dir benennen
alles;

M. Jöszis ide gyermek!
tanulj okoskodni,
(bölselkednyi,
G. Mitsoda ez?
bölselkednyi.

M. Mindeneket
valamellyek szükség-
[tek.

igazán meg-értennyi,
igazán tselekednyi,

(véghez vinni.
igazán ki mondani.

G. Kicsoda
tanét meg engemet erre?

M. En,
isten segítségével.

G. Mitsoda formán?
(miképpen?

M. Altal viziek tége-
[det,

mindeneken;
meg-mutatok néked
mindeneket:
meg-nevezek tenéket
mindeneket.

M. Pod sem Pachole!
Uc se maudrým bñti/
(maudrėti.

P. Co gest to?
maudrým bñti.

M. Wsse/ (wssecko.
Co potiebne gest/
prawe rozumėti/
prawe činiti/
prawe wimlú witi/

P. Kdo mne Froms
wyuč? (winaučj.

M. Ja/
s Bohem.

P. Jakým Spůsobem?

M. Prowědět te (tebe,
šrže wssecko
ukážem tobe
wssecko:
pogmentujem tobe
wssecko:

P. En!

P. En! adsum!
Auc nie,

in nomine DEI.
M. Ante omnia,

debes discere
simplices sonos,

ex quibus
constat,
sermo humanus:

quos,
animalia
sciunt formare,

& tua lingua,
scit imitari,
& tua manus

potest pingere.

Postea
scribimus

in mundum,
& spectabimus
omnia.

Hic habes
vivum & vocale

alphabetum.

E. Siehet hier bin ich!
führe mich!

in dem Namen Gottes.
L. Vor allen Dingen!

mußt du lernen
die schlechten Stimmen!

in welchen
bestehet
die Menschliche Rede:

welche/
die Thiere
wissen abzubilden!

und deine Zunge
weiß nachzumachen/
und deine Hand

kan mahlen.

Darnach
wollen wir gehen

in die Welt/
und wollen beschauen
alle Dinge.

Hier hast du
ein lebendiges

Alphabet.

G. Imé! jelen vagyok!
vezessen kegyelmed en-
[gemet,

Istennek nevében.
M. Mindeneknek e-
[lőtte,

meg-kell tanulnod
az köszönfeges (edgyes)
[szózatokat,

mellyekbül
áll
az emberi beszéd:

mellyeket
az állatok
tudnak formálni,

és a' te nyelvvel
utánna mondhat,
és a' te kezed

le írhat.

Azután
el-fogunk menni

a' világra,
és meg-felmélünk
mindeneket.

Itten vagyok
egy eleven és szózatos

A' bécéd, (alfabétumod)

P. Ted gsem!
wedj; mne/
wegmënu Bozjm.

M. Priedewssëmij woco
(mj

musis se včiti
sprostë Glasj/
s kterichjo

gest
Kec lidstá;
Ktere

životčich
wedj; ffurmowati
a twug Gasyk

(vmj) wj nastedo
(wati/
a twa Kuba

müze wipšati (nama
(lowati)

Potem
pugdeme
do Swëta

a obledneme (opatris
(me.

w šedj; Wech.
Ted mas
živu a blasitü

A b e c e d u

13

Cornix

	<i>Cornix</i> f. 3. <i>cornicatur,</i> Die Krähe krehiet/ A' varju kákog, Wrana Kwácie?	A a.	á á	Aa
	<i>Ovis</i> f. 3. <i>balat,</i> Das Schaaf bloeket/ A' bárány béget, Dwce beci?	B b.	bé éé	Bb
	<i>Cicada</i> f. 1. <i>stridet,</i> der Heuschreck lißschert/ A' pírútsók tsórog, Kobylka wressei?	C c.	cé cé	Cc
	<i>Upupa</i> f. 1. <i>dicat,</i> der Widhopf rufft/ A' babak dudul, Dudek dutká?	D d.	du du	Dd
	<i>Infans</i> c. 3. <i>éjulat,</i> das Kind wemmet/ A' csösesemö gyermek síránközik, (koákol) Djite pláce? (nájka.)	E e.	éi éi	Ee
	<i>Ventus</i> m. 2. <i>flat,</i> der Wind wehet/ A' szél fúy, Wjter wege?	F f.	fi fi	Ff
	<i>Anser</i> m. 3. <i>gingrit,</i> die Gans gackert/ A' lud gágog, Bus gagocel?	G g.	ga ga	Gg
	<i>Os</i> n. 3. <i>halat,</i> der Mund hauchet/ A' száj lehel, Uvsta dychagi?	H h.	háb háb	Hh
	<i>Mus</i> m. 3. <i>mintrit,</i> die Maus pffpferet/ Az egér cziczeg, Mys piffsi?	I i.	í í í	Ii
	<i>Anas</i> f. 3. <i>tetrinnit,</i> die Ente schuackert/ A' rértze rértzeg, (a' kátsa kátsog) Káctce Kici?	K k.	kha kha	Kk
	<i>Lupus</i> m. 2. <i>úlulat,</i> der Wolff heulet/ A' farkas ordét, Wl wyge?	L l.	lu ulu	Ll
	<i>Ursus</i> m. 2. <i>mürmurat,</i> der Beer brummet/ A' medve dörmöböl, Medwied mürmet?	M m.	m m m	Mm

Felis

Felis f. 3. clamat,
die Katz mauzet/
A' matska miog,
Kotka / (Mačka) nšaučy/
Asinus m. 1. clamat,
der Fuhrman rußt/
A' szekeres kiált,
Wofar wola / (Furman)
Pullus m. 2. pipit,
das Küchlein pipet/
A' pise pifeget,
Buřátko cikčy/
Cuculus m. 2. cuculat,
der Kuckuck kucket/
A' kackuk kackukol,
Zeshulka (Kuckuck) kucká/
Canis c. 3. ringitur,
der Hund marret/
Az Eb erreget,
Pes wrčy/
Serpens, c. 3. sibilat,
die Schlange iischer/
A' kigyo sšvólt,
Had šipi/
Cruculus m. 2. clamat,
der Heher schreyet/
A' szaykó kiált,
Soyka (Strako paud) ššrečy/
Bubo m. 3. ululat,
die Eule uhuet/
Az eijeli bagoly huhol,
Sowa hučá/
Lepus m. 3. vagit,
der Hase quacket/
Anyul vákog, (nyí),
Šagic wrčy/
Rana f. 1. coaxat,
der Frosch quacket/
A' béka rekeg,
Šaba řřka/
Asinus m. 2. rudit,
der Esel pgaet/
A' izamar ordet,
Oscl řřká/
Tabanus m. 2. dicit,
die Breeme summet/
A' bögöly szeszeget,
Dřssen (Obad) brněy / (šwüčy)

n n } nau nau
o o } ó ó ó
p p } pi pi
k k } kuk ku
r r } err err
s s } š
t t } tae tae
u u } ů ů
v v } vá
x x } coax
y y } yyy
z z } ds ds

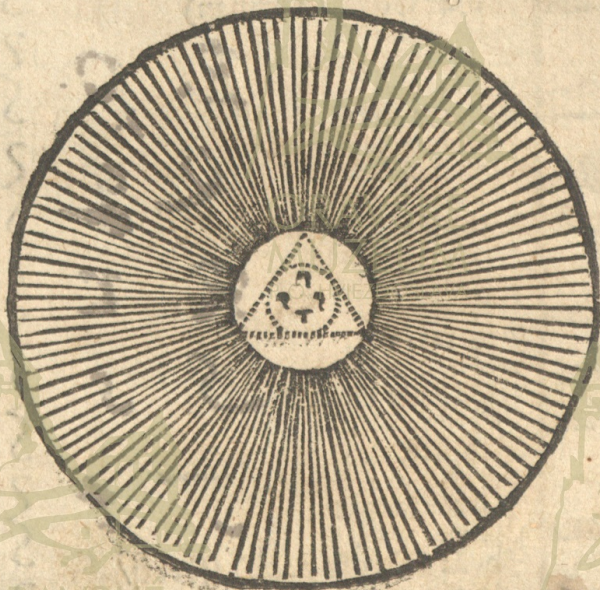
Nn
Oo
Pp
Qq
Rr
Ss
Tt
Uu
Vv
Xx
Yy
Zz

DEUS

C
O
P
R
S
U
V
X
Y
Z

S
T
U
V
W
X
Y
Z

I.
DEUS. GOTT. AZ ISTEN. BŰH.

DEUS est m. 2.
ex se ipso,
ab æterno,
in æternum.

Perfektissimum
& beatissimum
esse (Enc.)

Essentiâ,
Spirituális
& Unus.

Hypostasi,
Trinus.

Voluntate,
Sanctus,
Iustus,
Clemens,
Verax.

GOTT ist
aus sich selber/
von Ewigkeit/
in Ewigkeit.

Das allervollkommenste
und allerseeligste
seyn (Ding.)

Im Wesen/
Geistlich
und Einig.

Im der Persönlichkeit/
Dreyeinig.

Im Willen/
Heilig/
Gerecht/
Gütig/
Warhafftig.

AZ ISTEN vagyok
magátul
örökkül fogva
örökkén.

A leg tökéletesebb
leg boldogjab
valóság, (vagyonság)

Allatnyában
Lelki
és egy.

Személyében
három.

Akaratnyában
Szent,
Igaz,
Kegyelmes,
Igaz az mondo.

BŰH gess
sam od sebe/
od wečnosti
na wečnost.

Negdo konalegssij
a negblabostawenegssij
bitnost, (wečnost.)

W Podstate
Suchowný
a gediny
W sobnosti
trogij.

W Wili
Swate/
Sprawedliwý/
Litosiwý.
a Prawdiwý.

11

Pat

Potentia,
Maximus.
Bonitate,
Optimus.

Sapientia,
immensus.
Lux f. 3.
inaccessa:

& tamen
omnia omnibus.
Ubique,
& nullibi.

Summum bonum,
(n. 2.)

& solus
inexhaustus fons
omnis boni.

Omnium rerum,
quas vocamus
mundum,
ut Creator, m. 3.

ita & Gubernator m.
& Conservator, m. 3.

Ein Macht/
der größte.
Ein Güte/
der beste.

Ein Weisheit/
unermäßig.
Ein Licht/
zu dem man nicht kom:
[man kan:]

und doch
Alles in Allem.
Überall/
und nirgend.

Das höchste Gut/
(n. 2.)

und alleine
der unerschöpfliche Brun:
alles guten.

Aller Dinge/
die wir nennen
die Welt/
gleich wie ein Erschaffer/
(n. 2.)

also auch ein Regierer/
und Erhalter.

Hatalmára nézve,
a' leg nagyobb.
Jóságra nézve
a' leg jobb.

Bölcseségre nézve,
meg mérhetetlen.
Hozzá mehetetlen
világság:

mind-azon-által
mindenekben minden.
Mindentűt,
és sohol-sem.

A' leg főjeb jó,
(n. 2.)

és egyedül,
ki méretetetlen két feje
minden-jónak.

Minden dolgoknak,
mellyeket világnak
hivunk,

a' mint Alkotója, (Te-
[remtője,])
ekképpen-is igazgatója,
és meg-tartója.

W Nocz
negiwaregssy.
W Dobrote
neglepssy.

W Maudrosti
neobsahly.
Swetlo
nepristupitelne;
wsakze gest
wsedko we wssem.

Wssudy
& nikde.

Wiegworchowanegssy
& sam (dobré
newywažená Studnice
wsseho dobrého.

Wssedh wěcy/
ktere nazywame
Swět/
gak Stworitel/
tak take Křiditel/
& Zdržowatel.

ORAVSKÉ MUZEUM P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ MUZEUM P. O. HVEZDOSLAVA

Mun-

ORAVSKÉ MUZEUM P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ MUZEUM P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ MUZEUM P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ MUZEUM P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

II.

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

Mundus. Die Welt.

M.

A' Világ. Swét.

Celum

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ

ORAVSKÉ

ORAVSKÉ
MÚZEUM

Caelum 1. n. II.
habet
ignem, stellas.

Nubes 2.
pendent
in aere.

Aves 3.
volant
sub nubibus.

Pisces, 4.
nataut
in aqua.

Terra s. l.
habet

montes, 5.
fylvas, 6.

campos, 7.
animalia, 8.
homines 9.

Ita
sunt plena
habitatoribus suis,
quatuor Elementa,
quae sunt
mundi
maxima corpora.

Der Himmel 1
hat
das Feuer/ die Sternen.

Die Wolcken 2
hangen
in der Luft.

Die Vögel 3
fliegen
unter den Wolcken.

Die Fische 4.
schwimmen
im Wasser.

Die Erde
hat

Berge/ 5.
Wälder/ 6.

Felder/ 7
Thiere/ 8
Menschen. 9.

Also
sind voll
ihrer Einwohner/
die vier Element/
welche sind
der Welt
größte Körper.

Az Eg 1
magában foglallya
a tüzet, a csillagokat

A' fölybök (fölegek) 2
függenek
a levegőben.

A' madarak 3
röpdölnék
a' fölybök alatt.

Az halak 4.
úszkálnak
a' vízben.

A' földnek
vannak
hegyei, 5
erdei, 6
mezzei, 7
állati, 8
emberi, 9

Ekképpen
rakva vannak
lakosval
a' négy élető állatok,
mellyek
a' világnak
leg nagyob testei.

Nebe 1
obschuge
oben/ hweßdi.

Oblak 2
wiset
w powetri.

Practwo 3
lita
pod oblaki.

Rib 4
pliwagi
we wode.

Zeme
ma (sdrzuce)
hor 4 (wrch 4) 5

lesy/ 6
swirata/ 8
lidi/ 9

A tak
sau plne
swims obywatelma
ctirj jiwlowe
ktere sau
Sweta
negwessrela.

B.

Caelum.